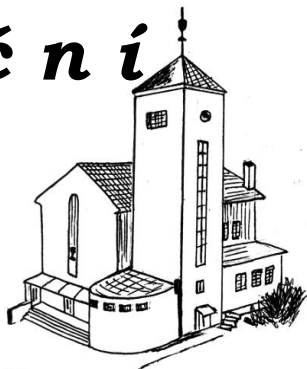

Velikonoční Sborové listy 2021

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

NÁPIS

V předvečer velkého židovského svátku doputoval do Jeruzaléma unavený rabín s hrstkou svých žáků, aby byl ve zrychleném soudním procesu odsouzen a přibit na kříž pod nápisem hlásajícím jeho provinění: Ježíš Nazaretský král Židů.

Že bude v Jeruzalémě zabit věděl Ježíš předem a třikrát, podle svědectví evangelií, na to své učedníky upozornil. Stalo se tedy, co se stát mělo. Jaký to ale mělo smysl? Nečekejte teď tradiční odpověď: aby nás hříšné svou smrtí vykoupil a těm, kdo v něho věří a dají se pokřtít zajistil (poměrně lacino) spasení. Ostatně, kdyby šlo jen o to, zaplatit nevinným Božím Synem za hříchy světa, mohl Ježíš klidně zůstat v Kafarnaum – ony by si ho nakonec Herodovy strážce našly a skončil by stejně jako Jan Křtitel.

Ne. Ta otázka zní: Jaký smysl mělo vyvolat pozdvižení v lidu zvoláním : království Boží se přiblížilo, čiňte pokání a věřte evangeliu? Jaký smysl mělo, když už se jím vyvolanému hnutí začalo dařit, zarazit natěšené učedníky zprávou o cestě do Jeruzaléma a mluvit o své smrti? Je to jakoby do Ódy na radost (království Boží se přiblížilo, ba dokonce už je „mezi námi“) zazněly temné tóny Requiem. Nejsou to dva různé příběhy, nebo se snad Bohu zalíbilo zmrazit naděje učedníků na snadné

vítězství s Ježíšem na čele? Nebo jak jsou tedy oba příběhy propojeny v jeden?

Teologický výklad poskytuje jen evangelium Janovo, podle nějž se Ježíš vrací k Otci. Proto o ukřižování mluví jako o svém vyvýšení. On, jako Světlo od Otce, na chvíli ozářilo tento svět, svět ho nepřijal, a on se vrací tam, odkud přišel. Svým vyvoleným slibuje poslat za sebe svého Ducha (Ducha Božího, Ducha pravdy, Přímluvce).

O to víc s tím kontrastuje, že podle prvních tří evangelistů Ježíš svým učedníkům nepodal výklad žádný! Proč musí zemřít? Zrovna on? A učedníci se také na nic neptali – ani jak mají smrt jejich Mistra vysvětlit ostatním. Že by si Ježíš takové starosti vůbec nedělal?

V této souvislosti je významné, že první prohlášení o své smrti pronesl Ježíš po zázračném nasycení čtyř tisíců posluchačů. To už nebylo léčení chorých jednotlivců, ale událost, která nemohla uniknout pozornosti ani držitelům moci. A tu přirozeně vzniká otázka vztahu k těm, kteří Ježíšovu zvěst nepřijali, nebo se k ní staví rovnou nepřátelsky. Konfrontace s nimi se Ježíš nebál - vždyť ji sám vyvolával! Do Jeruzaléma, sídla náboženské a politické moci se vypravil ke konfrontaci rovněž, ale s vědomím, že svou zvěst obhájí tak, že pro ni zemře.

Vzkříšený Kristus poté provází svým Duchem svatým církev dějinami. Ale ne tak, že by ručil za všechny činy křesťanů konané jeho jménem, ale aby je soudil podle toho, nakolik se jeho Duchu vzdálily.

V Anglii 17. stol. působil politik Oliver Cromwell, tvrdý protestant-puritán a tvrdý voják, který byl znám mnohými svými činy v duchu Kristově, ale také činy, jimiž se od něho velmi vzdálil. Na jeho náhrobku však stojí nápis – jeho epitaf:

Christ, Not Man, is King.

Jan Kozlík

Lydie Pavelková oslavila významné životní jubileum

Členka mšenského evangelického sboru Lydie Pavelková – roz. Provinská oslavila v sobotu 27. února významné životní jubileum. A my, členové sboru jí nyní gratulujeme a vyprošujeme jí Boží požehnání

do dalších dní, týdnů, měsíců a let jejího života. A děkujeme Vám za vše, co jste pro sbor vykonala. Především také za Vaši neokázalou věrnost a vytrvalost.

Zkusme ve stručnosti připomenout dosavadní běh života sestry Lydie. Narodila se v Lounech, Křtil ji lounský evangelický farář Bohumil Honců. S rodiči žila a vyrůstala v Třebenicích u Lovosic. Oba rodiče – tatínek Antonín a maminka Věra svoji dceru vedli k víře. Už jako malá chodila do kostela. Od mládí se zajímala o víru a bibli. Ve sboru se vystřídali různí faráři –Josef Beneš či Antonín Stanislav, který v roce 1948 emigroval do Kanady. Působil tam také do roku 1960 farář Jan Mikulecký, odtud zamířil do Mšena u Mělníka.

To, že se Lydie Pavelková nakonec dostala do Mšena, považuje za vůli Boží. Manželé Mikulečtí ji a její rodiče pozvali na návštěvu na faru. Budoucí manžel Jiří byl v kostele, šel s nimi na vycházku. Svatbu měli v Třebenicích. Oddával je farář Zdeněk Borecký.

Lydie je dodnes Pánu Bohu vděčná, že se mohli sejít a žít ve Mšeně. Její manžel byl hluboce věřící člověk a v této oblasti se od něj, jak sama říká, hodně naučila. Evangelický sbor byl u něj na prvním místě, byl to jeho domov. Žil zároveň pro rodinu. Byli spolu 45 let, měli spolu tři děti – Jiřího, Petra a Janu.

Bible je Lydiinou celoživotní průvodkyní. I v této nesnadné době se zamýšlí nad jejím textem.. Povzbuzením je pro ní verš: „*Hospodin je síla života mého, koho se budu lekati?*“ Víra má podle ní k něčemu sloužit. Co dostaneme od Pána Boha, tak to je dar. Za všechno musíme děkovat. Byla tak od malička vedena. Jezdila hodně na kurzy pro mládež do Bělče, na Blažkov, do Vrbna pod Pradědem. Sama říká: „*Jsem ráda, že mohu věřit a chodit na bohoslužby. Myslím, že i naše děti jsme dobře vychovali. Mám za co děkovat.*“

Profesně Lydie působila po většinu svého života v mateřských školách. Po maturitě na střední pedagogické škole v Litoměřicích byla na rok na praxi v Lounech. Poté 4 roky v jedné vesnické mateřince na Litoměřicku. Když se vdala do Mšena, přebírala zde na rok školku po paní Jírové. Potom byla se syny na mateřské. Potom se vrátila. Působila potom také v mateřské škole ve Stránce do doby, než školku zavřeli. Před důchodem přešla do družiny ve mšenské škole, kde také suplovala ve třídách při vyučování.

Děkuje nyní Pánu Bohu za všechno, co prožila. Je vděčná za svůj život a za rodinu. Za manžela Jiřího, který byl kurátorem mšenského evangelického sboru a hodně od něj přijala. Víra v Pána Boha jí dodávala sílu a pomohla překonat obtížné životní situace. I tehdy, když ji v roce 2009 zemřel manžel.

V životě se vždy spoléhala na Boha. Provázely jí a provázejí verše z kralické bible, zejména tyto dva:

„Dobrořeč duše má Hospodinu a nezapomínej se na všechna dobrodini jeho.“

„Hospodin síla života mého, čeho se budu lekati?“

Na tyhle dva si vždy vzpomene, když se něco stane, nebo když chce s vděčností poděkovat.

Vzpomínky, gratulace a přání dětí

Petr Pavelka:

„My děti nemůžeme za to, jaké máme rodiče. Ale vy rodiče, můžete za to, jaké máte své děti, jak jste je vychovali a co jste jim do života dali. To pak nosí někde v srdci, každé dítě. Když se malého dítěte zeptáte, jaká je jeho maminka, odpoví: „Moje maminka je ta nejlepší...a je to logické, protože každý má rád jen tu svoji jedinou mámu co mu dala život a jak ho pro ten život vychovala. Myslím, že jsi mi toho, mami, dala moc.“

Jo a mimochodem, kolik že Ti vlastně je let???

Až budeš číst, co o Tobě kdo říká, usmívej se. Tak do dalších let jen s úsměvem.“

Jana Brandtlová-Pavelková:

„Vybavuji si příhodu, když jsem byla malá holka zcela závislá na své mamince. Maminka odchází do města na nákup. Ukazuje mi na hodinách čas a říká: „Až bude velká ručička nahoře, tak už tady budu...“ Sledovala jsem tu ručičku, najednou je nahoře a máma nikde. Sedím na parapetu u okna, dívám se do ulice a netrpělivě ji vyhlížím. Ta doba, kdy odešla a opět se vrátila- byť se zpozdila jen o málo minut, byla pro mne nekonečně dlouhá.“

Čím jsem starší, tím víc se naše role otáčí. Teď je to často ona, která potřebuje pomoci, nebo poradit. Když ví, že přijedu, stojí přesně u toho samého okna a vyhlíží mě, tak jako kdysi já vyhlížela jí..

Mami, děkuji Ti za lásku, obětavost, výchovu, podporu a čas, který jsi mi dala a stále dáváš. Jsi ten nejhodnější člověk, kterého znám....

Přeji Ti mnoho zdraví, síly a ať jsi pro druhé lidi světem, jako maják co přivádí lodě do přístavu.“

Jiří Pavelka:

„Děti vnímají maminku jako nejbližší osobu. Nejinak to bylo i u mne. Maminka se vždy starala o naše blaho. Společně s tátou vytvářeli harmonické prostředí, kde se nám dětem žilo dobře. I proto mám na dětství hezké vzpomínky. V době dospívání jsem tento rodinný vzor přijal, aniž jsem si toho byl patrně vědom. Vcelku nenápadnou, ale přesto přesvědčivou formou jsem tak dostal příklad, že i na víře v Hospodina něco bude. Byl jsem tak postaven na začátek cesty křesťanské víry, po které mohu jít dál již s osobním přesvědčením. Za to jsem vděčný oběma rodičům.

Děkuji mamince za její obětavost a lásku. Přeji jí i do dalších dnů vše dobré, mnoho síly a duševní svěžesti a tělesné bolesti co nejméně. Doufám, že se budeme moci v radosti vidat i další roky. K tomu mamince vyprošuji Boží požehnání.“

Michal Šimek

Libuše Čerovská – statečná žena věrná svobodě i vlasti

Když mi pan Zbyněk Čerovský v pondělí 28. září 2020 volal, že mu zemřela jeho manželka Libuše doma v náručí, bylo mi to moc líto. Uvědomil jsem si, kolik bolesti musel v krátkém čase unést. O dva týdny dříve, v neděli 13.září zemřel starší ze synů manželů Čerovských – Aleš.

V Libuši Čerovské odešla mimořádná silná a statečná osobnost, která nenápadně, ale o to více účinněji zápasila s nepřízní osudu po sovětské okupaci v roce 1968. Její manžel Zbyněk, letec a důstojník Československé lidové armády byl degradován, posléze dvakrát uvězněn, ona sama také musela nakonec opustit místo ředitelky školy. Nezahořkla, ale statečně stála po boku svého muže, signatáře Charty 77. Napsala desítky dopisů a stížností, navštívila ministerstvo spravedlnosti, generální prokuraturu. Pohádala se s estébáky, kteří vyslýchali jejího manžela, vynadala řediteli věznice, že ho nechá chodit ve špinavé

košili. Navázala kontakty s představiteli Charty, měla také otevřené dveře na velvyslanectví Spolkové republiky Německo a USA.

Rodinu nakonec v rámci akce Asanace vyštvali v 80. letech minulého století do emigrace. Manželé Čerovští skončili v západním Německu. V Mnichově se uchytili jako nepostradatelní spolupracovníci Rádia Svobodná Evropa. Zřídili si po dohodě vlastní agenturu. Získávali telefonicky prostřednictvím stále se rozšiřující sítě kontaktů informace od disidentů, lidí z šedé zóny i oficiálních institucí z okupovaného Československa.

Nahrávky telefonátů zpracovávali a předávali je dál. Díky tomu mohli být posluchači československého vysílání Svobodné Evropy žijící za železnou oponou aktuálně informováni o všem podstatném, co se u nás tehdy dělo a z komunistického tisku, rozhlasu či televize by se to nedozvěděli. Důvtip, vytrvalost, statečnost, nebojácnost, nezměrná pracovitost. Těch několik málo slov charakterizuje paní Čerovskou, jejíž podíl na zápase proti komunistickému režimu v Československu možná příliš nevstoupil do povědomí široké veřejnosti, ale je neoddiskutovatelný a nepřehlédnutelný.

Po převratu v roce 1989 se manželé Čerovští vrátili do vlasti. Paní Čerovská splnila svůj úkol a zorganizovala přestěhování československé redakce Svobodné Evropy do Prahy. Slavnostní zahájení činnosti se uskutečnilo 17. května 1990, zúčastnil se ho také prezident Václav Havel. Libuše Čerovská působila ve Svobodné Evropě do roku 1993, kdy odešla do důchodu. Čerovští se usadili v jejím rodném městě – ve Mšeně u Mělníka. Před několika lety se odstěhovali.

Libuše Čerovská byla v roce 2012 uznána ministerstvem obrany České republiky účastnicí odboje a odporu proti komunismu. Zdůvodněno to bylo tím, že v období let 1984-1989 aktivně působila a provozovala exilovou informační agenturu “Free Agency Press“, která vystupovala proti komunistickému režimu předáváním prohlášení československých občanů a nahrávek telefonátů disidentů do Rádia Svobodná Evropa.

Připomeňme si ještě ve stručnosti některá data z jejího života. Libuše Čerovská se narodila se 4. dubna roku 1932 ve Mšeně Blažené a Josefu Slánským. Měla o šest let starší sestru Miladu. Rodina bydlela v budově vlakového nádraží ve Mšeně. Počátkem války se rodina přestěhovala do nově zakoupeného domu. V něm Libuše bydlela s přestávkami až do roku 1953, kdy se vdala za Zbyňka Čerovského.

V roce 1938 začala navštěvovat obecní školu. Byla vychovávána v evangelické víře. Konfirmována byla v roce 1944 ve mšenském evangelickém sboru. Po ukončení základní školy začala navštěvovat gymnázium v Litoměřicích, tam se seznámila se svým budoucím manželem. Maturovala v roce 1951 v Hořicích.

Po svatbě se přestěhovala za manželem do bytu jeho rodičů, později bydlela se Zbyňkem Čerovským v Praze. Pracovala na Technické správě Ministerstva zahraničního obchodu. V roce 1958 se narodil syn Aleš. Rodina se posléze odstěhovala do Plzně, kam byl její manžel přeložen k leteckému pluku. a v roce 1961 do Mimoně – Zbyněk Čerovský byl přeložen na letiště Mímoň-Hradčany.

V Mimoni Libuše Čerovská začala učit na základní škole. V letech 1962-69 dálkově vystudovala Pedagogickou fakultu UK s Praha. V roce 1963 se narodil druhý syn Tomáš. V roce 1966 se rodina stěhovala do Pardubic, kam byl po svém povýšení na podplukovníka Z. Čerovský převelen. V Pardubicích L. Čerovská v roce 1967 dostala místo na zvláštní škole, v roce 1976 byla jmenována ředitelkou zvláštní školy v Holicích. Poté, co jejího manžela zatkli podruhé, na hodinu ji vyhodili. Tehdy rodině zprostředkoval finanční pomoc nynější kardinál Dominik Duka. Po manželově propuštění následovala emigrace do Spolkové republiky Německo spojená se spoluprací s Rádiem Svobodná Evropa.

A jak hodnotí působení Libuše Čerovské pro Svobodnou Evropu historik Prokop Tomek: „*To, co paní Čerovská dělala od roku 1985, hodnotím pozitivně. Svým působením a způsobem své práce se významně zasloužila o bezprostřední propojení exilu a Československa. Měla zásluhu na tom, že Svobodná Evropa se stala interním médiem pro obyvatele Československa. Vysílání bylo zajímavé, aktuální a bezprostředně ovlivňovalo vnitropolitickou situaci. Sledovalo ho čím dál tím víc lidí. A role paní Čerovské v tom byla vysoce aktivní. Měl jsem možnost si poslechnout záznamy některých telefonických rozhovorů, které z Mnichova pořídila. Vysoce oceňuji její přístup k lidem – byla bezprostřední, empatická, citlivá, povzbuzovala.*“

K charakteristice Libuše Čerovské se zcela jistě hodí biblický verš ze Starého zákona: „*Ženu statečnou kdo nalezne? Je daleko cennější než perly.*“ (Příslaví 31,10)

Čest její památce!

Michal Šimek

Michael Führer, farář luterského evangelického sboru Gruna-Seidnitz se nezapomenutelně vryl jako kazatel návštěvníkům bohoslužeb ve skalách na Vyhlídkách u Romanova nedaleko Mšena. Na konci ledna se loučil s aktivní farářskou službou.

Michael Führer vidí teologii jako stavitele mostů. Poslední místo jeho působení byl sbor v Drážďanech Gruna-Seidnitz. Nyní jde tento doktor teologie a bývalý superintendent do důchodu.

Duchovní cesta jako pomoc v životě Superintendent a farář na sboru Michael Führer jde do důchodu

Univerzita, venkovský sbor, odborná škola pro katechety, superintendent v Annabergu, farář pro krajany v cizině, po návratu zastupující farář, duchovní v městském sboru - zkušenosti sbíral Michael Führer na mnoha polích. Narodil se v roce 1958 v Dornreichenbachu, vyrůstal v Augustusburgu (v Krušných horách). Naposledy byl více než šest let farářem v Drážďanském sboru Gruna – Seidnitz. Na konci ledna odešel v 63 letech do předčasného důchodu, ze zdravotních důvodů, jak sám říká.

„Křesťanská zvěst by měla působit přímo do běžných dnů všedního života a tam se zaměřit na změnu.“ – to byl jeho zásadní nárok, kterého se vždycky držel, vypráví. I tehdy, když tomu ostatní nechtěli rozumět a házeli mu klacky pod nohy. Třeba během dvou těžkých let v německém krajanském sboru v řecké Tessalonice. Místní zodpovědné orgány chtěly

sbor pojmout spíše jako kulturní a sociální spolek. „Chtěli to mít hlavně hezké a občas nějakou slavnost.“ Taková „lidově církevní pověra“ mu ale prý nestačila.

Proto zde například vedle bohoslužeb v hospodách nebo kulturních domech vybudoval mužskou skupinu. Ta umožnila intenzivní setkávání. „Něco takového se podaří jen díky spoustě jednotlivých osobních setkání“, dodává.

Když se cítil zoufalý, pomáhalo mu modlit se žalmy. „Ty nabízejí slova pro vlastní pocity.“ Především mu ale pomáhala jeho žena Caritas, spisovatelka. „Kdybychom nebyli ve dvou, nešlo by to vůbec.“

Příjemné kostely jsou pro sbor potřebné. „Jenže jsou lidé, kteří by si rádi popovídali o životních otázkách ve společenství, ale do našich církevních prostor nepřijdou. Pak je lepší vyjít ven.“

Pořádal například debaty v jedné kavárně u pekaře nebo na dvorku jednoho řeznictví. Říká, že člověk musí mluvit tak, aby mu rozuměli lidé církvi vzdálení, bez předchozích teologických vědomostí. „Náš hlavní sklad materiálu je v biblických textech.“ S biblickou zvěstí je třeba lidi konfrontovat, i když by se jim zdála cizí. „Při tom jsem zažil hodně zajímavého.“

I když si Michael udělal doktorát z teologie, je přesvědčen o tom, že „teologie by měla být pilnou služkou víry.“ Sám sebe chápe jako překladatele z řeči náboženské do mluvy dnešního člověka a jako stavitele mostů. Duchovno, které neslouží lidskému životu, nesnáší. „Všechno, co má a chce být duchovní, musí být zároveň co nejloubejší lidské.“

Jako farář měl úkolů hodně. Ten nejdůležitější? „Budování sboru. Starat se o to, aby pro co nejvíce lidí byly biblické impulzy pomocí v životě.“ V důchodu zůstanou Michael a Caritas Führerovi v Drážďanech. Na uvolněné místo se hledá nový farář.

Tomas Gärtner v týdeníku Der Sonntag, 17.1.2021

přeložila Helena Šimková

Velikonoční sborové listy, zpravodaj FS ČCE Mšeno. Březen 2021. Připravili MŠ+LS.

Krátce

Veřejné bohoslužby se od ledna konají opět v kostele, vládní anticovidová opatření umožňují účast až 24 lidí. Po zpřísnění opatření na začátku března se počet účastníků vzhledem k zákazu přejíždět hranice okresů snížil. Zpracovaný zvukový záznam bohoslužeb doplněný o fotografie je ve formátu videa s odstupem jednoho až dvou dní zveřejněn na YouTube kanálu mšenského evangelického sboru. Záznam bohoslužeb pouštějí zájemcům pracovníci Domova seniorů ve Mšeně a v Dolním Cetně.

xxx

Vzhledem k epidemické situaci bylo odloženo konání výročního sborového shromáždění, kde mělo být zvoleno nové staršovstvo. Kompetence a dosavadní rozhodovací pravomoc staršovstva podle církevního zřízení zůstane zachována až do nových voleb. On-line schůze staršovstva se konají pravidelně zpravidla první pátek v měsíci.

xxx

Farář Michal Šimek po dohodě s rodiči organizuje každý týden tři biblické on-line kroužky pro děti různých věkových skupin.

xxx

Od ledna do konce března se uskutečnila tři on-line setkání nad biblí. Ve stejném období se uskutečnila čtyři on-line setkání zvaná seznámení s biblí.

xxx

Rozloučení s evangelickým farářem Svát'ou Karáskem se konalo v sobotu 23. ledna 2021 od 15 hod. v kostele U Salvátora v Praze. Záznam rozloučení můžete shlédnout po rozkliknutí následujícího odkazu na YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=KnYFycXYaes&list=PLvnqeaDoinEDTn0Ozo5Lt2wR8gROvo7U&index=1>

xxx

On-line setkání kurátorů Poděbradského seniorátu se konalo v sobotu 20. února 2021. Za mšenský evangelický sbor se ho zúčastnil L. Skopec.

xxx

O židovském svátku Purim při on-line setkání nad biblí konaném 26. února 2021 vyprávěl farář Českobratrské církve evangelické pro menšiny Mikuláš Vymětal.

xxx

Seniorátní online beseda se konala ve čtvrtek 18. března 2021. Jejím hostem byl celocírkevní „farář pro faráře“ Zvonimír Šorm, který promluvil na téma přípravy „rozvojových plánů sboru“ a o možnostech tzv. „regionálních sborů“.

xxx

Během letošního roku vyjde nový evangelický zpěvník, rozšířený o nové písně. Jeho cena bude při hromadném objednání 400-500 Kč. Zájemcům se doporučuje si ho objednat nyní prostřednictvím sboru. Dotisk v příštích letech bude totiž podstatně dražší.

xxx

Po Velikonocích by měl být vyměněn kotel a všechny radiátory ústředního topení. Následně bude vymalován byt na faře, kam by se měli na přelomu dubna a května nastěhovat noví nájemníci.

xxx

Noc kostelů se bude konat v pátek 28. května. Forma a způsob bude zvolena podle aktuální epidemiologické situace.

Michal Šimek

Biblické aforismy

Na počátku bylo Slovo, ale člověk ho pak zamluvil

Hospodin se chová hospodárně – nenalévá svého Ducha do děravé nádoby.

Hluchému srdci se zdá, že Bůh mlčí.

Problém polovičatých křesťanů – našli tu *perlu*, ale nekoupili to *pole*.

Spasení není něco za něco, ale všechno za všechno.

Kdo jednou viděl Boha, už nikdy nepřehlédne lidi.

Nedělej si o Bohu žádné iluze – On si je o tobě taky nedělá.

Z knihy: Pavel Kosorin – Biblické aforismy

Miroslav Pochman zemřel. Byl confirmován ve Mšeně

Pan Miroslav Pochman zemřel ve středu 17 února ve věku nedožitých 84 let v Mladé Boleslavi. Připomeňme si ve stručnosti běh jeho života.

Narodil se 17. června roku 1937 v Kanině. Jeho rodiče - tatínek Miroš a maminka Vlasta roz. Havlíčková - hospodařili na 9 hektarech. Když bylo Miroslavu Pochmanovi 5 let, zemřel mu otec. Starala se o něj matka společně se svojí sestrou Věrou Havlíčkovou. V Kanině vychovávali i jeho sestřenici Janu Havlíčkovou.

Rodina patřila do evangelického sboru ve Mšeně. Havlíčkovi ve 30. letech minulého století finančně podporovali stavbu mšenského evangelického kostela. Miroslav Pochman byl v tomto kostele confirmován.

Do školy chodil do Mšena. Po škole se vyučil nejdříve holičem, následně silnoproudým elektrikářem. Jako elektromontér pracoval v pražském Armabetonu. Na montáže jezdil například do severních Čech.

Začátkem 60. let přesídlil do Mladé Boleslavi. Pracoval ve Škodovce (tehdy AZNP) při jejím rozšiřování. V listopadu 1964 se oženil s Evou Černou z Lobče. V roce 1965 se jim narodila dcera Soňa. Ta až do svých šesti let žila u babičky a dědečka v Kanině, kam za ní rodiče o víkendech jezdili.

Pole a budovy, které rodině na Kanině zabavili v době kolektivizace, byly v rámci restitucí po roce 1990 vráceny. K hospodaření se již Miroslav Pochman nevrátil.

Zaměstnancem mladoboleslavské Škodovky byl až do svého odchodu do důchodu. Poté žil od jara do podzimu v rodné Kanině, v zimě v Mladé Boleslavi. Choval včely, rád chodil do lesa a sbíral houby. Měl radost ze svých vnoučat a pravnoučat.

Čest jeho památce!

Michal Šimek (na základě vzpomínek dcery Soni)

Žil pro druhé a nyní už ho tu není O Janu Sokolovi

Ptáte-li se, proč píšete o Janu Sokolovi, tak jsem toho názoru, že velcí lidé mají (nebo alespoň mají mít) takové výsadnější postavení ve společnosti. Jiný velký jmenovec Jan Hus, nebo třeba Jan Palach či Jan Neruda to přece také tak nějak mají. A tak se to sluší o nich psát, když mají větší výročí.

Jistě, bylo takových osobností víc, kteří nedávno odešli z tohoto světa, a kteří mne osobně (a jistě ne jen mě) ovlivnili a jejich odchod se mě dotkl. Vzpomněl bych třeba Svatopluka Karáska, který působil i na hradě Houska a na jehož (a dalších členů Plastic People) obranu Jan Sokol vystoupil. Nebo Karla Vachka, velkého českého filmaře v jehož filmových eposech se Jan Sokol (jako osoba veřejná a moudrá) objevoval. Profesor Sokol byl z těchto všeobecně nejznámější, a proto budu psát toto zamyšlení o něm. A protože jsem se s ním znal ze všech pánů výše uvedených nejvíce, napíši formou osobní vzpomínky, či dokonce jakéhosi vyznání.

Jan (tedy Honza) Sokol byl velký muž. Jak velký, tak moudrý a skromný. U mnoha lidí dnes už nevidíme onu pověstnou čapkovskou moudrost Obyčejného života. Psát o jeho moudrosti, laskavosti a vzdělanosti je zbytečné. Jednak to ani slovy popsat nejde a kdo by to nevěděl či nevěřil, stačí si pustit pár minut jakéhokoliv jeho projevu co jich po internetu je. To pro ty mladší a ty co nepoznali, jak hezky uměl vyprávět i složité věci. Samozřejmě pak pro precizní formulace můžete otevřít některou z velké řady jeho autorských publikací vícero typů i čtivých a věrných překladů.

Jan Sokol byl velký a urostlý nejen postavou. Byla to i velikost ducha a osobnosti. Museli jste zažít, ten pocit jít s ním třeba kousek společné cesty jeho specifickou houpavou chůzí a s typickým baretem. Nebo vedle něj jenom stát. Při rozhovoru s vámi se jakoby skláněl a ukláněl zároveň. Velikost ducha skloněná k malému člověku. Co nám to jen může evokovat... Naslouchá vám, a pak třeba vládně vysvětlí, že a v čem se hodně mýlíte. Ale ten pocit vnímavého velikána nezapomenu.

Kolika lidem nestojíte dnes za to, aby si vás ani vyslechli, natož poslouchali.

Kdy jsem s ním mluvil (resp. především slyšel a poslouchal) prvně, to si už opravdu nevzpomenu, ale bylo to jistě někdy v devadesátých letech v horním patře domu v Legerově ulici. Ano tam vedle baráku, co zemřel Jan Palach a páter Toufar. Byl to dům, myslím si, Akademie věd a sídlil tam „jejich“ Institut základů vzdělanosti. Tím „jejich“ mám na mysli především ještě docenta Zdeňka Pince. Ten má na spoustě věcí akademického působení Sokolova lví podíl. Tam v těch malých místnostech jsem s dalšími a s vytržením sledoval jak Jan Sokol spolu s jinými dělá, to co říká. Jak je důležité, abychom se my studenti naučili dívat. A až se pak naučíme vidět a budeme umět se koukat, tak to už pak ty věci užíme sami.

V tom omšelém domě s věčně nejezdícím výtahem na asi té nejrušnější ulici v Praze; a potom na pověstném Malostranském náměstí (na matematicko-fyzikální fakultě v kabinetu Jiřího Fialy – přítele Jana Sokola). Na těchto místech Prahy se mi začínal pozvolna otevírat obzor. (A obzor byl klíčovým pojmem pro matematiku a filosofii Petra Vopěnky. Ten seděl ve vedlejší kanceláři, ale to jsem ještě nevěděl.) V těchto prostředích mi došlo „Jak je důležité mít matematiku“, protože všichni moji učitelé byli tak či onak matematiky. A pak celý život a úspěšně těžili nejen ve filosofii z těchto základů. A Jan Sokol dokonce ještě ze základů jemných řemesel, která ho naučila dívat se pod povrch věcí i na to, jak je to co vidíme pod povrchem ustrojené a sestrojené. A také ze základů astronomie, která ho naučila dívat se do dálky i tím do minulosti zároveň. V neposlední řadě vyrůstal jeho intelekt ze znalosti a se znalostí pěti hlavních světových jazyků v nichž bylo sepsáno všechno tehdejší poválečné vědění.

Tolik moje matné první setkání. To poslední osobní si naopak vybavím přesně. Už pro ten jiný druh spřízněné radosti. Bylo to v srpnu 2020 po mši na Markétě. Zaujalo ho, co jsme si po skončení mše povídali a vyzval mne, abych mu to sepsal... Přišel zase celkem těžký podzim, já jsem nic nenapsal a už zřejmě nenapíšu. Jako malou splátku tohoto dluhu (o dluzích života bude ještě řeč), píšete tento text. Třeba si ho přečte.

Velcí lidé, které jsem zažil, umírají v jakési zvláštní době. Vzpomeňte třeba na předvánoční čas úmrtí Václava Havla. (Můj) Jiný velký učitel Petr Vopěnka zemřel na jarní rovnodennost a zatmění slunce roku 2015. Jan Sokol zemřel poslední mrazivou noc této zimy a na masopustní úterý, tedy těsně před Popeleční středou a počátkem velké doby Velikonoční. A jistě není náhodou, že tihle oba pánové byli několik let našimi ministry školství. V časech, kdy se politické posty obsazovaly ještě těmi nejlepšími; tedy nezřídka právě filosofy.

Z velmi bohatého a nanejvýš plodného i naplněného života profesora Jana Sokola vypíchnu v tomto skromném a osobním příspěvku ty věci, které nějak souvisí se mnou, s regionem kde pobývám a jsou navíc takové, že se je běžně nedočtete na žádných internetech.

Jana Sokola představuji či připomínám (to podle druhu čtenáře) rád, protože mne v mnoha ohledech inspiroval. Nejprve to bylo tím, jak se mu spolu s mnohaletým souputníkem Zdeňkem Pincem podařilo nemožné. Když poprvé odešel z polistopadové politiky do akademické sféry, zvládli spolu vybudovat ze zmíněného Institutu základů vzdělanosti novou fakultu (Fakultu humanitních studií), tedy zcela novou fakultu naší nejstarší univerzity. To co se zdálo nemožné, stalo se skutkem a profesor Sokol osobně fakultu řadu let vedl z pozice děkana. Já u nich nejprve studoval, což byla inspirace největší; později pak i krátce externě působil, ale to už pro mne byla spíš čest. Další inspirací se mi stal právě onen proces zakládání nové fakulty, který byl inspirací pro zakládání humanitní fakulty v Plzni, kterého jsem se již aktivně účastnil. Následně se podařilo díky dobrým vztahům pozvat Jana Sokola i na naše každoroční konference na zámku Nečtiny, a také se účastnil jedněch Meditací o základech vědy v rámci Letní filosofické školy, kterou jsme pořádali deset let v Sázavě.

Pak bych udělal velký skok a nakrátko se přesunul do našeho kraje pod hradem Kokořinem a do bližších časů. Centrum pro teoretická studia, které založil a léta vedl Ivan M. Havel je jakýmsi vrcholovým vědeckým pracovištěm. Zde přednášel i Jan Sokol a byl také členem vědecké rady tohoto pracoviště. Z toho titulu se účastnil výjezdního zasedání CTS před sedmi lety, které se koná vždy na jiném místě naší země a tehdy to bylo nedaleko nás v Hotelu Kokořin. On sám osobně

tentokrát nepřednášel, ale z vlastní účasti vím, že byl i pozorným posluchačem a diskutérem.

Psát o Janu Sokolovi by v takových úryvcích šlo donekonečna, a tak udělám zase skok a napíšu třetí větší osobní vzpomínku. Vlivem sice tragických událostí, ale poštěstilo se mi být poslední téměř dva roky v jisté pospolitosti s naším klášteřem ze všech neklášteřovatějším; s tím u nás nejstarším, s klášteřem Břevnovským. Ale bylo to po pravdě kvůli benediktinům, a tak bez souvislosti osobou profesora Sokola. Věděl jsem sice, že na Břevnově bydlel od dětství a bydlí zde i dál, ale nespojilo se mi to. On v bazilice svaté Markéty vyrostl s rodiči a v mládí i ministroval. Byl tak připraven, aby ve stáří /ad/ministroval celé české školství.

Já jsem se tam s ním shledal tedy vlastně náhodně, ale s velkou radostí. Zejména mne těšilo, když měl při nedělní mši své promluvy. A o to milejší bylo naše první osobní setkání po jejím skončení. Jeho promlouvání mi vždy dlouho znělo v hlavě. Ono je to přeci jen něco jiného poslouchat pana profesora v posluchárně, na výjezdu CTS, na uzavřené odborné konferenci a nebo nyní v chrámu. Jeho poslední promluva byla těsně před svátky a byla v mnohém symbolická. Říkal nám o tom, co je to skutečné bohatství (tedy štědrost), že by se mělo stále říkat, že dárky nosí Ježíšek (a ne že ne), a také jak zbytečné je stále na něco hubovat.

Profesor Sokol byl držitelem řady ocenění, ale uvedu zde jen jediné, které je mi osobně nejbližší. Dobře přitom vím, že sám si nejvíc považoval svého pozvání přednášet celý semestr na nejstarší univerzitě ve Spojených státech amerických - prestižní Harvard University v Cambridge. Patnáct let jsem spolupracoval s nadací VIZE 97 Dagmar a Václava Havlových. Když v roce 2013 dostal tuto cenu Jiří Fiala, pozval jsem Jana Sokola mezi panelisty v odborné diskusi. V roce 2016 byla cena udělena jemu samotnému a laudatio proslovil Zdeňek Pinc. A když poslední cenu v roce 2020 obdržel Ivan Chvatík, laudatio pronášel právě Jan Sokol. Jak je to vše pěkně propojené a vlastně i symbolické.

Nejvíce lidí si Jana Sokola vybaví v souvislosti s jeho politickými aktivitami v tom nejlepším slova smyslu. Především pak pro

jeho prezidentskou kandidaturu, coby duchovního pokračovatele Václava Havla. Skutečně je to tak. Jan Sokol mohl být naším prezidentem. Tři své výlety do politiky bral jako obětavou službu vlasti a národu. Vysvětloval, že v určitých situacích je politika povinností. Mnozí si ještě vzpomenete, že byl dokonce místopředsedou federálního parlamentu a svojí schopností konsenzu a smysluplných kompromisů vytvářel v neklidné době klidné dohody i složitých věcí. Pak byl po politické odmlce také oním ministrem školství. Ale zejména se mohl stát hlavou celého státu. V onom roce 2003, kdy skončil Václav Havel, byl dokonce mediálně favorizován. Ne pro svoji sílu, ale tehdejší slabost protikandidáta (už dvakrát ve volbě neúspěšného) Václava Klause. Možná si vybavíte, jak ve druhém kole měl Jan Sokol o pouhých deset hlasů méně. Jak moc málo chybělo, abychom měli na Hradě filosofa...

Za mě jsem ovšem i trochu rád. Jde o tradiční rozpor osobního a obecného blaha. Když upřednostním svůj vlastní zájem, jsem rád (a říkalo mi to více lidí), že jsem ho mohl od té doby dál občas slyšet ve veřejných akademických a intelektuálních přednáškách, které by bývaly nikdy nebyly, kdyby seděl na Hradě. Stejně tak je mi ale líto, že nepozvedl naši zemi k něčemu lepšímu z pozice hlavy státu, protože nepochybuji, že by to dokázal.

Profesor Jan Sokol byl člověkem žijícím pro druhé (velká rodina, kolegové, studenti, farníci, přátelé). S bezbrannou důvěrností a příslovečnou i příkladnou ochotou každému pomoci. Kdyby o tom někdo jen trochu pochyboval, jmenuje se tak jedna z jeho mnoha posledních knih, ta která vyšla v roce 2016 v knihovně laureátů ceny VIZE 97. Nový rozměr tomuto poslání „být pro druhé“ dal jeho nečekaný odchod v kontextu citátu ze 14. knihy Římanům.

„Žádny z nás nežije sám sobě ani neumírá sám sobě.

Neboť žijeme-li, žijeme pro Pána, umíráme-li, umíráme pro Pána.

Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu.

Vždyť právě proto Kristus umřel a vstal k životu, aby se stal Pánem nad mrtvými i nad živými.“

Další vysvětlení nám Jan Sokol dává sám v knize Dluh života. Tak totiž pojmenovával i své (a nejen své) poslání tady na zemi. Svůj dluh života nemáme splácet předchozím, ale budoucím generacím. Co víc k tomu v

jeho případě dodat. Slovy nelze už nic. Mlčet; jak nás učí nejen jeden filosof. A přitom se uklonit, poklonit a případně uznale zatleskat.

Chtělo by na závěr uzavřít přece jen nepatrně filosoficky, avšak srozumitelně. Tak jak nás k tomu Jan Sokol vedl; nikoliv káráním, ale příkladem. Slušelo by se tak, protože třeba s různými přívlastky, ale Jan Sokol byl filosofem především.

Všechna svá témata se snažil vyložit srozumitelně a některá si myslím, že jsou přístupná a šla by vypíchnout bez velkého uvozování a potřeby kontextu. Říkal především, že s filosofy je to jako s armádou či hasiči. V době jistot a klidu je období, kdy filosofii nepotřebujete, ale když je těžko a potřeba se ve zmatcích nějak orientovat, je dobře, že jich pár máme.

Lidé si tak všeobecně myslí, že filosofie napomáhá hledání štěstí. Nechme to stranou, ale je tu jedna sentence, kterou Jan Sokol často opakoval: „Štěstí je odměna těch co je nehledají.“ To není jeho myšlenka, a on ve své poctivosti to vždy přiznával – napsal ji před sto lety Émile Chartier. Druhým tématem co lidé očekávají od filosofa je výklad pravdy. Zde dovedl hezky odvyprávět příběh nápisu na naší prezidentské standartě na němž toho postupně mnoho vyložil. Proto pak konsekventně upozorňoval na to, že pravdu nemůže někdo vlastnit a je nebezpečné, když má každý tu svoji pravdu. Já jsem ho v tom dobře chápal.

Na úplný závěr chci připomenout slova ze zádušní mše za Jana Sokola, která byla také pronesena v Bazilice svaté Markéty Antiochijské u Břevnovského kláštera. V křesťanském, intelektuálním i společenském kontextu, byl Jan Sokol člověkem naděje.

Děkuji za pozornost a za vzpomínku.

Michal V. Hanzelín

Podstata křesťanství - Ludwig Feuerbach (1804-1874)

(přednáška při on-line setkání nad biblí v pátek 12. února 2021)

1. Omluva: předem se musím omluvit. Když se mě br. farář ptal, na čem dělám, řekl jsem, že čtu Feuerbacha. On z toho hned vyvodil, že bych mohl o tom promluvit, ačkoli jsem to neměl ani v nejmenším v úmyslu, ale neměl jsem v tu chvíli nic lepšího, co nabídnout.
2. O Feuerbachovi jsem se v mládí dočetl jen, že to byl rozhodný a přesvědčený ateista, teology proklínaný jako Antikrist, marxisty vychvalovaný jako současník a téměř souputník Karla Marxe - a tím jsem o něj ztratil zájem.
3. Podruhé jsem na Ludvíka Feuerbacha narazil, když jsem před léty probíral s jedním adeptem na studium filosofie různé postavy novověké filosofie – a tu jsem si uvědomil, že náš učenec (pansof) J.A.Komenský byl patrně poslední myslitel, který ještě pevně věřil živou evangelickou vírou. A zestárl do světa, kterému už nemohl a asi ani nechtěl rozumět.
4. Přitom ta změna přišla jak rychle tak nenápadně, že si ji ani nemusel všimnout. Už v době hrozná a devastující třicetileté války mladý voják bojující na katolické straně René Descartes (Cartesius) byv raněn, dlouho se léčil v jakýchsi lázních a přemítal o tom - jak sám píše - jak zastával některé názory, které se pak ukázaly jako nesprávné a naopak ty, co pokládal za nesprávné se ukázaly jako správné až se naučil pochybovat o všem – i o sobě. Základní a jedinou jistotu pak našel sám v sobě: jestliže pochybuji, pak tedy myslím a tedy jsem (ego dubito ergo cogito ergo sum). Všimli jste si té velké změny?
5. Až dosud bylo základní jistotou, že „jest Bůh“ –Stvořitel. Pak teprve přichází na řadu stvoření! Tak i Luther a Kalvín. I Komenský v Orbis pictus - obrazu světa (a zároveň učebnici latiny pro děti) je prvním slovem, kterému se děti učí – Deus, pak nebesa, pak země a pak všechna stvoření. Dnes z této jistoty zbylo jen zastaralé rčení „jako že je Bůh nade mnou“
6. V další generaci (po J.A.K.) už to jde ráz na ráz: Thomas Hobbes, David Hume, John Locke . Co je jim společné? Všichni

a ve všech svých úvahách o čemkoli, vycházeli zásadně ze zkušenosti - tedy z toho co lze vidět slyšet nebo smyslově vnímat nebo co lze změřit či vypočítat, neboli provést důkaz. A všichni se úzkostlivě vyhýbali tomu, čemu říkali metafyzika. Metafyzickou spekulací nazývali všechny myšlenky či důvody, které nebyly nijak odvozeny ze zkušenosti, nýbrž vznikly pouze v hlavě či srdci autora. Spekulaci /metafyziku/ ponechali teologům a církvi.

7. Křesťanství je metafyzika –když např. říkáme: „sestoupil do pekel“ – „sedí na pravici“ nebo „tak Bůh miloval svět, že syna svého jediného dal, aby“- co je na tom odvozeno z nějakého pozorování či aspoň z něčího svědectví? To je metafyzika.
8. Té se snažil vyhnout i např. Adam Smith, když vypožoroval, jak ze sobectví jedinců vzniká (konkurencí mezi nimi) obecné dobro. Nenazval to rukou Boží, nýbrž „neviditelnou rukou trhu“. A to jsme pořád ještě v 18.století!
9. Co to znamená? Všichni jmenovaní byli křesťané, prošli křesťankou výchovou - s církví se nedostali do křížku – ale jejich zájem byl jinde. Život šel jinudy.
10. Vývoj v tradičně volnomyšlenkářské Francii šel nejdál – tak se mohlo stát, že vynikající matematik a encyklopedista Pierre-Simon Laplace, když konstruoval vznik Univerza, odpověděl Napoleonovi na otázku, proč ve svém díle vůbec nepoužil slova Stvořitel, „tuto hypotézu jsem nepotřeboval“. A to se stalo ještě předtím, než se Ludvík Feuerbach narodil.
11. A to už jsme přehoupli do 19.století a v něm vyrůstá L.F., ale i Karel Marx . Co si o náboženství myslel Marx je dostatečně známo, ale o křesťanství se nijak nezajímal. Proč si tedy přízvisko Antikrist získal zrovna Feuerbach? Právě proto, že se o křesťanství zajímal - a to do hloubky!
12. F. pocházel ze zbožné měšťanské rodiny, sám byl zbožný a proto začal studovat teologii v Heidlberku, pak ho ale uchvátila Hegelova filosofie. Konkrétně Hegelova filosofie náboženství!
13. Ano, sám velký filosof Hegel se (v rámci filosofie) vrací k metafyzice –k metafyzické spekulaci a razí zvláštní tézi, že “vědění člověka o Bohu je věděním Boha o sobě“. Bůh –

- absolutní duch zvaný duch světa (Weltgeist) komunikuje sám se sebou skrze člověka.
14. Zajímavá myšlenka, ale jen pro vysoce vzdělané akademické kruhy.
  15. Jak ale smýšlela německá měšťanská společnost? To, co F. viděl se velmi podobalo dnešku. Všichni byli sice křesťané – luteráni, občas přišli do kostela, ale jejich názory byli směsicí ateismu, zbytků povrchních náboženských frází, ale hlavně hluboké neznalosti toho, o čem vlastně křesťanství bylo.
  16. F. to zmiňuje v jediné události, která na okamžik rozvířila politickou debatu – v otázce smíšených manželství. Diskutující vůbec nevěděli, že problémem bylo v prvotní církvi samo manželství a že v dějinách, ač bylo posléze uznáno jako svátost, stálo vždy níže než panictví a panenství.
  17. Tak končilo křesťanství, které zásadním způsobem ovlivnilo pozdní antický svět a ve středověku vytvořilo unikátní civilizaci a vyvrcholilo v zápasech reformace o novou podobu zbožnosti a víry!
  18. F. se pustil do rozsáhlého díla v kterém prostudoval veškerou křesťanskou literaturu od biblických časů, přes středověk až po reformaci (a stal se tak mimoděk největším paradoxně teologem své doby)
  19. To ale ne proto, aby lidem připomněl slavnou minulost. nýbrž aby postavil proti Hegelovi svou tezi, že vědění člověka o Bohu je vědění člověka o sobě
  20. Podle ní člověk strká do pojmu Boha to, co sám považuje za nejlepší a co sám ve své omezenosti má jen nedokonale. My máme trochu rozumu i trochu dobroty, ale Bůh to má dokonale. Bůh je zrcadlem lidských vlastností, jsme to my, kdo je strká na nebesa jako vlastnosti Boží.
  21. Ve skutečnosti se ale –jako jedinec - vztahuji k tomu, co F. nazývá podstata lidství či rodová podstata člověka. Tato podstata spočívá v rozumu, vůli a srdci a je to i důvod proč člověk je: aby myslel, miloval a chtěl. Je nadindividuální, ale skrze ni se člověk vztahuje vlastně sám k sobě
  22. Pro laickou veřejnost se tak F. stává známým svou tezí že „tajemství teologie je antropologie“
  23. Ve svém stěžejním díle Podstata křesťanství ukazuje v první části kdy a kde je náboženství ve shodě s podstatou člověka, v druhé části kdy je s podstatou lidství v rozporu.
  24. Tam, kde je ve shodě, ukazuje, jak každý pokrok v náboženství je vlastně hlubším sebezpoznáním.
  25. F. nemluví proti víře, lásce a naději. To jsou skutečnosti. Lidské skutečnosti a když vypráví o modlitbě jako přímo o symbolu víry, máte dojem, že čtete kázání. Modlitba prý nemá být za věci, které jsou v naší moci a proto nemá být za věci jen duchovní (to je chytráctví teologů), ale za lidské a praktické a dodává: každá opravdová modlitba je zázrak, akt divotvorné síly!
  26. Pro našeho čtenáře je vůbec zajímavé, jak často v textu F. zmiňuje Jednotu bratrskou (ochranovskou). Je to pochopitelné. Chtěl-li někde vidět ještě skutečnou živou víru, pak v luterském Německu to byla jediná bratrská.
  27. Opsal dokonce plný text písně z ochranovského zpěvníku (1824) Nakonec ale verše z tohoto zpěvníku použil jako ukázkou, kde je víra v rozporu s láskou. Víra (metafyzika) říká, že Kristus nás svým utrpením vykoupil od věčné smrti. My se tudíž radujeme (Ó nevím jiné radosti, než která ve Tvém utrpení tkví) Radost z utrpení je radost ze spasení – to, podle F., je oslava sobectví - sebelásky.
  28. Zmiňuje i známou píseň Ó hlavo plná trýzně, běd ran i soužení, tys zřídlo věčné přízně, z níž spása pramení. V německém originále zní opravdu hrozně (Ó Haupt voll Blut und Wunden). Ta sice, podle F., není od Jednoty bratrské, leč Jednota má prý ještě krvelačnější a ještě nevkusnější.
  29. Rozpor mezi vírou a láskou je ovšem závažné téma. Nutno říci, že k tomuto rozporu dochází F. tam, kde víru chápe jako metafyziku (teologii/dogmatiku). Člověk sám se chápe v neustálém rozporu mezi nadpozemským, svatým (Bohem) a nesvatým, pozemským (člověkem). Překonat tuto propast je psychologickou potřebou. Je potřeba prostředníka mezi nebem a zemí a tím je ideálně Vykupitel. Ten dokonce za nás udělá všechno a my nemusíme ba ani nesmíme nic, aby to vykoupení bylo dokonalé. Psychologicky je tento stav dokonce komfortnější, než kdybychom se sami měli stát prostředníky.

30. Je jasné, že láska se tím stává něčím odvozeným, druhotným a pro spasení nedůležitým. Pro Feuerbacha je ale láska věcí základní a největší mohutností lidského srdce. Láska je Bůh a právě v tom je (křesťanské) náboženství ve shodě s podstatou lidství
31. Je ovšem třeba říci, že pro F. je základním pramenem lásky láska mezi mužem a ženou a to proto, že jedině mezi mužem a ženou vzniká zcela přirozeně, lidsky (ne-metafyzicky) základní vztah Já – Ty.
32. Závěr. Feuerbach byl mnohem spíš reformátor než ateista. Za skutečného ateistu pokládal toho, kdo s náboženstvím odmítá i to, kde je náboženství ve shodě s podstatou lidství. Odmítal také nahrazení náboženství filosofickými spekulacemi (Hegel, Schelling apod.). Pokrok viděl v křesťanství očištěném od metafyziky.

Pozn pro případnou diskusi. Marxistická potažmo Marxova kritika je nasnadě. F. prý konstruoval abstraktního (nedějinného) člověka, zatímco dějinný člověk je mnohem více určován společenskými tj výrobními vztahy (vykořisťovaný – vykořisťovatel). Podle Marxe jsou i ty lidské hodnoty, na které F. náboženství redukoval, hluboce deformované – už tím, že jsou chápány jako zboží.

Jan Kozlík

Šumné Mšeno a evangelický kostel

Městečko Mšeno při hranici chráněné krajinné oblasti Kokořínsko proslulo souborem hodnotných meziválečných staveb. Zejména velkolepá škola nedaleko evangelického kostela, která úctu vzbuzuje i dnes nebo městské lázně ve stylu art déco jsou ojedinělými architektonickými díly. Celé centrum je pak městskou památkou zónou. David Vávra by zde s klidným svědomím mohl natočit další díl svého seriálu o architektuře *Šumná města*.

Mezi skvosty města se právem řadí také evangelický kostel. Strohou puristickou stavbu s hranolovou věží a s válcovým kolumbáři, s důrazem na působení elementárních geometrických tvarů, projektoval a stavěl v polovině 30. let 20. století místní stavitel a evangelík František Švihálek. Autor sice nebyl architekt, ale vytvořil vyvážené dílo vysoké kvality, převyšující úroveň mnohých jiných sborových staveb, stavěných většinou svépomocí. Švihálek ke spolupráci přizval Josefa Holuba, místního zednického mistra.

Strohý kostel

Strohý evangelický kostel s kolumbáři a přilehlou farní budovou je situován východně od náměstí. Kostel je zděná stavba, sestává z lodi obdélného půdorysu se zajímavým šikmým zakončením, z hranolové věže a ze zaoblené nízké stavby kolumbária. V hlavním průčelí je vysoký vertikální okenní otvor s vitráží s motivem kalicha. Žlutá barva skla pěkně vyniká pod slunečními paprsky. Průčelí zakončuje prostý trojúhelný štít. Kolumbárium přiléhá celou svou šíří k hranolové hmotě věže. V horní čtvrtině obíhá úzký pás osmi obdélných okének, motiv tak typicky pro funkcionalistickou architekturu.

Působivý je především hlavní prostor lodi s kruchtou v čele zakončený půlkruhovým obloukem. Za pozornost stojí především kompletně dochovaný původní chrámový mobiliář (lavice, stůl Páně, kazatelna, zvon). V chrámu zůstal dochován celistvý soubor původních dveří, včetně klik a kování. V objektu je i malá zimní modlitebna.

Evangelický purismus v republice

Pro popsané kvality sbor usiluje o zápis stavby do registru kulturních památek. Moderní kostely Českobratrské církve evangelické z prvorepublikové doby jsou památkově chráněné velmi vzácně. V celé republice je zapsáno jen několik málo staveb tohoto typu: kostel s farou v Lounech, kostely v Hrabové, Boskovicích, Brně Židenicích (ČB 4-5/2015) nebo v Praze Střešovicích. Při základním průzkumu dalších nechráněných sakrálních staveb evangelické církve z meziválečného období, mšenskému kostelu stylisticky odpovídají ještě kostely v Dobříši, Poličce nebo mohutnější stavby ve Zlíně, Lanškrouně a Břeclavi.

Evangelická církev ve Mšeně má dlouhou tradici. Po vydání tolerančního patentu zdejší evangelíci náleželi pod sbor v Nebuželích, v roce 1905 došlo ve Mšeně k založení kazatelské stanice přímo ve městě a poválečné přestupové hnutí vedlo k založení samostatného sboru v roce 1923. Dnes ve sboru působí jako kazatel Michal Šimek. Za potěšitelné považují místní evangelíci to, že mohou sloužit lidem mimo sbor prostřednictvím různých kroužků, příměstských táborů, výstav a koncertů, nebo pořádáním netradičních bohoslužeb ve skalách Kokořínska. Blízkost z Prahy do krásné přírody v okolí pak může lákat k výletům spojených s ranní bohoslužbou (začínají až v 10 hodin). Místní vás jistě rádi uvítají, když posílíte jejich řady. Kostel je prostorný i s ohledem na omezující protiepidemická opatření.

Šárka Koukalová, Jan Kirschner

Vyšlo v evangelickém měsíčníku Český bratr v čísle 3 / 2021

Nebot' Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (Jan 3,16)

Zveme všechny, kdo chtějí slyšet radostnou zvěst o vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista, na **velikonoční sborová shromáždění**:

Velký pátek **2. dubna** **17:00**
(on-line) - připojení na: <https://meet.jit.si/Mseno>

Hod Boží - Velikonoční neděle **4. dubna** **10:00**
(v kostele)

Sborové listy na internetu

Sborové listy si můžete také stáhnout na www.msenocce.wbs.cz. Najdete tam navíc vzpomínku na rodáka z Kaniny Miroslava Pochmana, vzpomínku M. V. Hanzelína na filosofa Jana Sokola a text přednášky J. Kozlíka na téma Podstata křesťanství – Ludwig Feuerbach.

Salár a dary

Zaplatit salár za rok 2021, věnovat peněžní dar na opravy a provoz sboru můžete osobně v kostele nebo na nový sborový účet vedený u Fio banky: č.ú. 230 163 7493 / 2010. Děkujeme!

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka.

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.